

Lecția 1

1.1 Introducere

Cunoașterea istoriei Baptistilor reprezintă o provocare pentru o persoană din secolul al XXI-lea. Provocarea vine din realizarea faptului că mișcarea baptistă a făcut parte dintr-o tendință care a anticipat în unele aspecte modernitatea. Atitudinea avangardistă nu a fost intenționată ci a fost rezultatul convingerii că Dumnezeu s-a descoperit omului în Isus Hristos și de aceea omul trebuie și poate să trăiască în ascultare de Isus Hristos, călăuzit fiind numai de Sfânta Scriptură. Poate că uneori optimismul baptiștilor și al tuturor celor care au urmat acest mod de gândire s-a dovedit a fi prea mare în contextul complex și nuanțat al societății umane dar această viziune nu a părăsit niciodată spiritul credincioșilor creștini baptiști. Ea este exprimată prin expresia: Biblia plus - minus nimic.

Preocuparea față de identitatea confesională poate să pară anacronică într-un veac al globalizării în care toate eforturile se depun pentru a integra diferitele identități în una comună. În mod cert, lumea modernă, nu apreciază tendințe de tipul celor confesionale. Lucrarea de față nu este scrisă dintr-o preocupare sectară ci din dorința de a face cunoscută contribuția pe care mișcarea baptistă a adus-o în Creștinism. Această contribuție nu este o inovație, ci este o provocare de întoarcere la sursă adică la Scriptură, a apela singura autoritate unde omul poate găsi mărturia descoperirii de sine a lui Dumnezeu.

Problematika religioasă este una importantă chiar și într-un veac al globalizării deoarece omul regăsește în religie sfera unde poate participa la noțiunea de adevăr. Se poate observa astăzi că și omul secularizat pentru care aparent religia nu înseamnă mai mult decât o tradiție de obiceiuri, în momentele în care identitatea sa este provocată, este gata să adopte discursul religios și odată cu el identitatea propusă de acesta. Este elocventă și totodată dramatică experiența fostei Yugoslavii unde după zeci de ani de comunism și ateism, oamenii au descoperit peste noapte că de fapt identitatea lor este întemeiată în diferite religii (Islam, Creștinism) sau confesiuni creștine (Catholicism, Ortodoxie).

Speranța autorului este ca cititorul să poată aprecia contribuția pe care identitatea baptistă a adus-o la interpretarea credinței Creștine pentru o lume nouă. Reformatorul Martin Luther afirma că biserica este reformată și în continuă nevoie de reformă. El atrage astfel atenția asupra permanenței demersului hermeneutic pentru dezvoltarea unei identități comunitare, conforme cu învățătura Scripturii. Abordarea directă a Scripturii sub călăuzirea Duhului Sfânt fără a face apel la o anumită Tradiție, conjugată cu doctrinele preoției universale și a botezului credinței propuse sau adoptate de către Anabaptiști care au permis dezvoltarea unei hermeneutici sociale noi. Chiar dacă mișcarea anabaptistă a manifestat în anumite momente slăbiciunea individualismului care a dus la manifestări extremiste în câteva ocazii nefericite, ea a anunțat și a demonstrat posibilitatea creerii unei societăți noi în care Biserica și Statul îndeplinesc roluri separate și în care valorile credinței Creștine trebuie acceptate individual și practicate în cadrul comunității. Hermeneutica comunitară prin care Baptistii au evitat exagerările individualismului și apelul la toleranță pentru opiniile diferite reprezintă poziții extrem de avansate pentru felul de societate în cadrul căreia au fost propuse.

Provocarea pentru credincioșii creștini baptiști este să accepte odată cu identitatea înaintașilor lor și spiritul acestora. Fără redescoperirea acestui spirit, mișcarea baptistă este în pericol de a se transforma într-o altă tradiție confesională creștină lipsită de vitalitatea pe care o generează prezența unei viziuni autentice.

1.1.1 Cine Sunt Baptistii?

Potrivit statisticilor Alianței Mondiale Baptiste există peste 206 de Uniuni Baptiste în 20 de țări cu un total de 47 de milioane de credincioși botezați care reprezintă o comunitate de 110 milioane de Baptisti. Problema definirii unei identități a Baptistilor nu este ușoară deoarece ei formează un grup divers. Pornind de la principiul enunțat anterior că Scriptura este unicul izvor al cunoașterii lui Dumnezeu și de la convingerea că fiecare credincios are dreptul și datoria să citească Scriptura pentru a găsi călăuzirea necesară pentru viața lui, adunările baptiste reprezintă în plan comunitar diversitatea care rezultă din

diversitatea teologică.

1.1.2 MIȘCAREA BAPTISTĂ ÎN CONTEXTUL REFORMEI PROTESTANTE

Pre-Reforma	Reforma(sec. al XVI-lea)	Reforma(sec.al XVIII-lea)
Valdensieni 1173	Luteranism 1517	Bapțiștii din Anglia 1606
(Peter Valdo)	(Martin Luther)	(John Smith)
Lollarzi 1379	Anabaptism 1521	Quakerii 1647
(John Wycliffe)	(Zürich-Elveția)	(George Fox)
Husiții 1415	Zwinglianism 1523	Amish 1690
(Jan Hus)	(Uldreich Zwingli)	(Jacob Amon)
	Anglicanism 1534	
	(Henric al VIII-lea)	Reforma (sec. al XVII-lea)
	Mennoniti 1536	Moravienii 1722
	(Menno Simons)	(Contele Nikolaus von Zinzendorf)
	Reformați 1536	Metodiștii 1739
	(John Calvin)	(John Wesley)
	Presbiterieni scoțieni 1560	
	(John Knox)	
	Congregaționalism 1560	
	(Puritani)	

În România Bapțiștii sunt uneori numiți neoprotestanți. Strict vorbind, această încadrare nu poate fi adevărată deoarece neoprotestantismul este un curent teologic care s-a dezvoltat în Germania în secolul al XIX-lea, curent cunoscut și ca teologie liberală. Probabil că cei care folosesc termenul de neoprotestant îl folosesc pentru a arăta că Bapțiștii aparțin mișcărilor de schimbare a bisericii care a apărut în contextul Reformei Protestante.

1.1.3 Caracteristici ale Bapțiștilor

Bapțiștii au apărut într-o perioadă zbuciumată din istoria europeană. Totodată ei au apărut ca o mișcare dizidentă întemeiată pe convingerea că deoarece fiecare credincios are capacitatea de a înțelege Scriptura în cadrul comunității de credincioși, acesta nu are nevoie de medierea unei alte persoane. Datorită persecuțiilor prin care au trecut, Bapțiștii au accentuat mereu libertatea individului și nevoia societății de a tolera credința fiecăruia.

Aceste condiții au contribuit probabil la construirea unei diversități ce pare a fi caracteristica principală a Bapțiștilor. Deși există principii pe care le îmbrățișează Bapțiștii în general, nu există de fapt un consens absolut despre modul în care aceste principii sunt aplicate. Astfel, deși toți Bapțiștii consideră esențial botezul pe baza mărturisirii credinței personale și prin imersiune, există o diversitate de opinii cu privire la vârsta la care o persoană poate fi botezată. Totodată deși mulți Bapțiști leagă calitatea de membru al bisericii de botezul credinței, nu toate bisericile practică acest lucru, unele acceptând ca membrii și persoane botezate prin botezul copiilor mici. Un alt exemplu al diversității este modul arminian sau calvinist de a înțelege mântuirea. Bapțiștii diferă și cu privire la acceptarea femeilor în slujirea bisericilor. Există biserici care acceptă slujirea femeilor în calitate de Pastor, după cum există biserici care acceptă slujirea femeilor în calitate de Diacon sau care nu acceptă deloc slujirea femeilor în biserică.

Mai mulți istorici bapțiști sugerează diverse caracteristici care ar putea constitui principii de bază ale

baptiștilor. Dintre aceștia am ales pe cele propuse de către Robert Torbert în prima sa ediție a clasicului volum Istoria Baptistilor listă pe care autorul nu a mai inclus-o în edițiile ulterioare:

- a. Autoritatea Scripturii
- b. Membrialitatea bisericii numai pentru cei care au cunoscut un proces de regenerare (sau pocăință)
- c. Botezul credinței prin scufundare ca semn al vieții noi în Hristos și al membralității în cadrul bisericii.
- d. Autonomia congregațiilor (adunărilor) locale.
- e. Preoția tuturor credincioșilor
- f. Libertatea religioasă.

1.1.4 Reformatorii Radicali - Anabapțiștii

Deoarece Bapțiștii au apărut în contextul Reformei Protestante și datorită apropierii ideologice de Anabapțiști este importantă o înțelegere a Reformatoilor Radicali cum au mai fost numiți Anabapțiștii. Aceștia au apărut deoarece pe baza studierii Scripturii (o cauză promovată de Reformatori) au ajuns la concluzii diferite de cele ale Reformatoilor. Unul dintre aspectele de credință care a captat atenția acestor studenți ai Bibliei a fost cel al botezului. Multora li s-a părut că botezul copiilor mici practicat de Biserica Catolică și menținut de către Bisericile Protestante rezultate în urma Reformei nu își găsește justificarea în învățătura Scripturii. Ei au respins această practică și au început să practice botezul pe baza afirmării personale a credinței.

Datorită acestei atitudini ei au fost numiți de către criticii lor Anabapțiști, termenul însemnând "re-botezat" sau "botezat din nou". Anabapțiștii nu au acceptat această explicație a practicii lor deoarece ei considerau că botezul copiilor mici nu putea fi valabil și deci botezul practicat de ei nu era de fapt o re-botezare ci un botez potrivit învățăturii Sfintei Scripturi (adică un botez care urma mărturisirea de către persoana care se boteza).

Istoricul Keller, cercetător al mișcării afirma: "Mișcarea anabaptistă de pe continent s-a răspândit în multe locuri în același timp, iar creșterea ei a fost mare între 1520 și 1570, când opiniile baptiste erau întâlnite în toate părțile". În această perioadă se menționează prezența Anabapțiștilor în Elveția, Germania, Moravia și Olanda. Existau biserici anabaptiste în Köln, Aachen, Wesel, etc. Mișcare anabaptistă nu s-a constituit pe baza unei teologii unitare și de aceea în sânul ei au fost curente și practici diverse care au coexistat. Toate grupările aveau câteva principii comune:

- a. Sfânta Scriptură este unica autoritate pentru cel credincios. Reformatorii au fost și ei de acord cu acest principiu dar au încetat repede să îl promoveze în această formă datorită atitudinii fanaticilor.
- b. Dorința ca pe baza acesteia să se realizeze o biserică potrivit modelului bisericii din Noul Testament.
- c. Botezul pe baza afirmării credinței este singurul botez afirmat de Scriptură. Ca o consecință ei respingeau valabilitatea botezului copiilor mici. Anabapțiștii erau profund convinși că această practică nu era biblică și deci nu putea fi compatibilă cu biserica celor născuți din nou. Ei numeau botezul copiilor "prima și cea mai mare rușine papistașă".
- d. Tot ca urmare a convingerii că botezul este un botez al credinței, Anabapțiștii considerau că biserica este formată din adunarea celor născuți din nou și răscumpărați. Astfel comunitatea creștinilor devenea o comunitate voluntară și pentru ei reprezenta o frăție.
- e. O altă consecință a respingerii botezului copiilor mici a fost separarea dintre biserică și stat. Dacă în societatea medievală a te naște într-un teritoriu creștin înseamnă că în mod automat deveneai membru al acelei biserici, prin acceptarea în biserică numai a celor care mărturisesc credința se realiza o ruptură între a fi cetățean și a fi membrul bisericii. Această învățătură a fost considerată ca o atitudine anarhică atât de către Catolici cât și de Protestanți.
- f. Refuzul de a face jurăminte chiar și pentru slujbe publice a fost interpretat de către criticii Anabapțiștilor ca o atitudine neloială față de societate.
- g. Pacifismul ca unică atitudine creștină acceptabilă față de violență nu a fost considerat ca o contribuție ci ca o trădare.
- h. Doctrina preoției universale cu implicația că toți credincioșii sunt egali înaintea lui Dumnezeu a fost

una dintre învățăturile lui Luther și a fost susținută și de ceilalți Reformatori. În realitate când aceștia au văzut interpretările extreme care au rezultat din această învățătură au recurs la forme de mediere care au apropiat modelul ecclesial de cel Catolic. Anabapțiștii au încercat să aplice cu consecvență acest principal motiv pentru care au fost priviți cu suspiciune.

i. Datorită persecuțiilor suferite, Anabapțiștii susțineau nevoia societății de a demonstra toleranță față de credințele altor oameni. Această atitudine a fost o învățătură avansată pentru epoca respectivă.

1.1.4.1 Începuturi Anabaptiste

Primele dovezi ale existenței Anabapțiștilor se găsesc în regiunea din jurul orașului Zürich, Elveția. În jurul anului 1522 există o grupare de "frați" condusă de către Nicolae Hottinger. Principiile de credință ale acestora erau întemeiate pe predica de pe munte. Din acest motiv ei erau pacifiști susținând că un credincios nu trebuie să pună mâna pe armă nici chiar ca să se apere când este amenințat sau să-și apere țara chiar dacă aceasta ar fi atacată de infidelii turci. Pacifismul lor a condus la acuzarea lor de lipsă de loialitate față de țările în care locuiau.

Importanța acestei grupări a crescut când câțiva colaboratori de ai lui Zwingli s-au atașat mișcării. Printre aceștia erau foști studenți ai Universității din Paris precum și Conrad Grebel și Felix Mantz. Un călugăr, George Iakob zis Blaurock, capelan la Wandeswill și preoții Simon Stumpf și Guillaume Reublin s-au adăugat și ei grupului. Ei s-au numărat printre primii susținători ai Reformei la Basel fiind colaboratori apropiați ai lui Zwingli.

La începutul reformei din Zürich, Zwingli a colaborat cu acești "frați" stabilind cele 17 articole ale programului reformator care a fost cauza primei dispute din Zürich în anul 1523. Programul acesta a avut caracter evanghelic, făcând din Scriptură singura regulă și practică de credință. În aceste articole s-a afirmat că Biserica Primară administra botezul numai după ce catechumenii dovedeau credința tare în inimă și o mărturiseau verbal.

În anul 1523, doctorul Balthazar Hübmaier s-a convertit la Reformă și apoi a fost convins că adevăratul botez este botezul credinței. La început el a avut relații de prietenie cu Zwingli și a discutat cu acesta despre botezul copiilor mici. În a doua jumătate a anului 1523 Grebel, Mantz, Stumpf și alți conducători radicali au repetat conferințele cu Zwingli, în care ei au cerut să se ia măsuri urgente pentru formarea unei biserici curate după modelul Noului Testament, ai cărei membrii să fie cu adevărat copii ai lui Dumnezeu, având Duhul lui Dumnezeu care să-i conducă și să lucreze prin ei. Deși Zwingli a fost conciliant cu ei și le-a promis că va proceda cât se poate de urgent le-a cerut să aibă răbdare pentru ca să fie scutiți de dezastrul unei schisme. Despărțirea dintre "frați" și Zwingli s-a produs după ce Zwingli a refuzat să ducă Reforma până la capăt, în spiritul în care o începuse. Când Zwingli a răspuns că nu este cu putință de a realiza cerul pe pământ, ruptura dintre ei și Zwingli a devenit definitivă.

Anabapțiștii au continuat să se răspândească. De la începutul lucrării și până în anul 1535 s-au format 70 de comunități anabaptiste în cantonul Zürich. Creșterea numărului anabapțiștilor n-a întârziat să provoace reacții. Spiritul de independență al anabapțiștilor și practicile lor religioase a dus la considerarea acestora ca dizidenți și anarhiști. Una din primele reacții a venit chiar de la Zwingli care a trecut la represiune și a declarat Anabaptismul drept crimă demnă de a fi pedepsită cu moartea. Între anii 1524 - 1527 toți cei ce fuseseră rebotezați au fost pedepsiți: unii dintre ei au fost închiși și supuși regimului "apă și pâine". La data de 30 octombrie 1526 Conrad Grebel a fost decapitat și în anul 1527 au fost condamnați la moarte prin înecare ceilalți conducători ai anabapțiștilor: Felix Mantz, Iacob Folck și H. Reiman.

Astfel Anabapțiștii au ajuns să fie persecutați atât de către catolici cât și de protestanți (devenind primii protestanți persecutați de alți protestanți). Deși Anabapțiștii nu au format o mișcare unitară din punct de vedere organizatoric și nici din punct de vedere al doctrinei se pot distinge trei ramuri principale în cadrul acestei mișcări: Anabapțiștii Biblici care considerau că Sfânta Scriptură trebuia să fie norma pentru credință, Spiritualiștii care considerau că cel credincios poate avea o inspirație directă prin Duhul Sfânt și Anabapțiștii Unitarieni care au pus sub semnul întrebării doctrina divinității lui Hristos.

BALTHAZAR HÜBMAIER (1480 - 1528)

Balthazar Hubmaier s-a născut lângă Augsburg în Bavaria și a studiat la Universitatea Freiburg unde l-a avut ca profesor pe Eck, celebrul adversar de dezbatere al lui Luther. După ce a dobândit doctoratul în teologie a devenit profesor la Universitatea Ingolstadt unde a ajuns Pro-rector. În anul 1515 a fost ordonat ca preot și a fost numit predicator la catedrala din Regensburg unde timp de 7 ani a exercitat o mare influență prin predicile sale.

Convertit de ideile Reformei, Hubmaier a simțit că va fi dificil să continue să slujească la catedrală motiv pentru care a preferat să fie preot în micul oraș Waldshut situat la frontiera Helveto - Germană lângă Basel. În anul 1523 prin studierea Bibliei a dobândit convingeri apropiate de cele lui Luther și Zwingli iar din punct de vedere al înțelegerii bisericii și a botezului de cele ale Anabapțiștilor. Punctul său de vedere a influențat pe membrii din parohia sa și adus în cele din urmă la ruperea sa de Roma. Hubmaier s-a căsătorit cu Elisabeta Hugheline o femeie cu calități deosebite care l-a sprijinit și urmat în munca sa și în martiraj.

Hubmaier consideră că Biblia este singura regulă de credință și practică pentru biserică. De aceea, pentru a o face, Cuvântul trebuia predicat, înțeles și crezut. Cei care acceptă autoritatea suverană a Scripturii primesc botezul și sunt admiși în Biserică îndeplinind astfel ceea ce cere Dumnezeu de la om. În anul 1525, de Paști, Hubmaier a fost botezat de Reublin, un pastor Anabaptist elvețian ocazie cu care au fost botezați și alți 70 de membri din biserica lui. El însuși a botezat apoi 300 de persoane din biserica sa persoane care au trecut de la credința Catolică la cea Anabaptistă. Aceste botezuri au fost făcute prin stropire cu apă.

În contextul deosebit de tulbure al Germaniei se pare că Hubmaier a inspirat cele 12 articole cu revendicări ale țărănilor care s-au revoltat. Revolta acestora l-a determinat pe Hubmaier să părăsească localitatea Waldshut și să se refugieze la Zürich unde a fost întemnițat Zwingli. În anul 1526 a fost eliberat și s-a dus în Moravia care era țara refugiului și a libertății din acele vremuri. Timp de mai bine de un an a desfășurat în Nickolsburg și în jur o importantă activitate predicând și scriind amplu (opera sa cuprinde 15 volume). În scrierile sale, el a promovat doctrine cum ar fi: libertatea religioasă, despărțirea bisericii de stat, nevoia ca biserica să fie compusă numai din membri botezați în urma mărturisirii credinței.

În anul 1527 după ce Cehia și Moravia au trecut sub dominația Arhiducelui Ferdinand de Austria care era Catholic, Hubmaier și soția lui au fost arestați și după mai multe luni de suferință au fost condamnați la moarte pentru rebeliune împotriva Bisericii Romane. La 10 martie 1528 Hubmaier a fost ars pe rug în Viena și trei zile mai târziu, soția lui a fost aruncată în Dunăre legată de o piatră. Balthazar Hubmaier a fost prin capacitatea sa intelectuală și morală o personalitate la fel de importantă ca marii reformatori Zwingli și Luther de care s-a despărțit pentru că ei nu au dorit să ducă până la capăt Reforma începută.

1.1.4.2 Anabapțiștii milenariști

Convingerea Anabapțiștilor că fiecare individ poate interpreta Scriptura singur a dat o notă subiectivistă accentuată mișcării și după ce liderii educați au fost exterminați prin persecuție forme radicale și exagerate ale mișcării au găsit justificarea prin acest principiu. Câteva exagerări regretabile au umbrat numele de Anabaptist. Printre acestea se numără în mod special revolta din Saxonia condusă de Thomas Müntzer și revolta de la Münster. Thomas Müntzer nu aparținea mișcării anabaptiste principale deși este de obicei considerat anabaptist datorită respingerii botezului copiilor mici de către acesta.

Revolta de la Münster (1533-1535) a confirmat temerile cele mai mari ale dușmanilor Anabapțiștilor. În timpul rebeliunii Anabapțiștii, pretinzând că realizează Împărăția lui Dumnezeu au preluat controlul orașului. Deoarece rebelii au fost asediați timp îndelungat și datorită poziției lor radicale, comportamentul lor a degenerat căpătând forme violente și bizare. Revolta de la Münster a fost reprimată cu multă cruzime. Ea a fost un pretext pentru o represiune generală împotriva tuturor Anabapțiștilor, deși numai o minoritate participase la revoluție. Timp de secole numele Anabaptist a

fost echivalent cu anarhia și fanatismul. Probabil că una dintre consecințele persecuțiilor, care a avut impactul cel mai mare, a fost eliminarea conducătorilor educați ai anabapțiștilor fapt care a dus la distrugerea aproape totală a mișcării.

Deși pozițiile extreme au alimentat suspiciune și ura față de aceștia, extremismul nu a reprezentat caracteristica principală a Anabapțiștilor. Personalități importante din rândurile lor au demonstrat acest lucru prin contribuția pe care au avut-o. Balthazar Hübmaier, martirizat pentru atitudinea sa față de supremația Scripturii, libertatea religioasă și botezul credinței, John Denk și Menno Simons, fondatorul Menoniților, reprezintă câteva exemple elocvente.

MENNO SIMONS ȘI MENONIȚII

După dezastrul de la Münster numele Anabaptist aducea aproape automat condamnarea în toată Europa. De fapt și înainte de 1534 era periculos să porți acest nume, pentru că încă în 1527 Felix Mantz a fost condamnat de către Consiliul din Zürich la moarte prin înecare, acest consiliu a aplicat această pedeapsă tuturor Anabapțiștilor, fără o judecată prealabilă. Hotărârea cuprindea formularea: "prin apă au păcătuit, prin apă să fie pedepsiți".

Torbert în cartea sa "Istoria Baptistilor" notează trei cauze care au făcut posibilă supraviețuirea Anabapțiștilor în acest context: una din cauze a fost organizarea lor bisericească. Având o mică dependență de organizație, ei au putut să țină serviciile divine în secret și să continue să existe ca mișcare religioasă. A doua cauză a fost tolerența landgrafului de Hesse, care a tolerat în interiorul domeniului său pe anabapțiștii lipsiți de fanatismul chiliasticilor (milenariștilor), iar al treilea factor a fost convertirea la ideile anabaptiste a preotului Menno Simons.

Istoricul protestant Leonard spune că "Menno Simons a dezgropat ruinele Anabaptismului". Menno Simons a fost preot catolic, până a acceptat anabaptismul, în 1536 a fost adânc impresionat la vederea execuției unui credincios condamnat la moarte pentru că s-a botezat ca adult. În anul 1536 a părăsit în mod public Biserica Catolică, primind botezul credinței din mâinile lui Obbe Philip un Anabaptist din Olanda. Din acel moment pentru mai bine de un sfert de veac și-a consacrat viața evanghelizării și organizării bisericilor anabaptiste, călătorind din loc în loc în mijlocul multor primejdii și scriind multe lucrări de apărare a credinței.

Menno Simons are meritul de a fi redirecționat mișcarea abandonând extremismul revoluționar și adoptând practici biblice. Sub influența Fraților Moravieni el a păstrat practica botezului pe baza mărturisirii credinței dar era aplicat prin stropire deoarece era de părere că modalitatea în care se realizează botezul sau apa nu are nici o influență (poate fi râu sau ocean, apă multă sau puțină).

Menno Simons a reușit să mențină unitatea în sânul mișcării anabaptiste până la moartea sa. După aceea mișcarea a suferit schimbări, unii dintre Anabapțiști renunțând la atitudinea separatistă față de lume și apropiindu-se de Reformați.

O altă dezvoltare a Anabapțiștilor menoniți a fost legătura dintre aceștia și începuturile mișcării baptiste de la Amsterdam. În anul 1609 John Smyth și alți 40 de membri din Biserica Independentă de limbă engleză din Amsterdam au acceptat să se boteze prin stropire după practica menoniților. John Smyth s-a botezat singur și apoi i-a botezat și pe ceilalți înființând prima biserică baptistă. Deși au păstrat unele legături cu Menoniții, Baptistii s-au dezvoltat independent de aceștia. Dintre Anabapțiști singurii urmași care există și astăzi sunt grupări de menoniți care au păstrat aspirațiile înaintașilor lor de a duce o viață simplă.

1.1.4.3 Anabapțiștii din Moravia

În fața valurilor de prigoane unii Anabapțiști au găsit refugiu în Moravia și Boemia pe teritoriile unor nobili care pe lângă faptul că le-au oferit protecție, le-au adoptat și crezul. Aceștia au făcut-o mai ales doi nobili: Ioan și Leonard de Lichtenstein din Nikolsburg. Aceștia s-au convertit prin influența lui Balthazar Hübmaier și au oferit refugiu pentru aproximativ 15 000 de frați. Numeroase comunități s-au format și în sudul Moraviei. Numărul membrilor acestor comunități a ajuns în perioada de prosperitate

la 70 000 de membri. Anabapțiștii persecutați din toate părțile Europei au fost bine primiți aici și cea mai mare parte din ei au acceptat modul de viață în comun împreună cu doctrinele celor din Moravia.

Între aceștia a existat gruparea condusă de Iacob Hutter (torturat și ars pe rug în 1536) care practica comunitatea de bunuri între creștini pe baza practicii apostolice. Între 1529-1542 organizarea partidei comunitare a fost completă, Austerlitz devenind centrul lor cel mai important. Ei erau organizați sub forma unor comunități creștine, în falanster. Membrii fiecărui falanster formau o familie condusă de un părinte care încredința fiecărui membru o slujbă în cadrul comunității. Copii erau educați în comun de către femeii care erau încredințate cu această slujbă. Cei care doreau să intre în falanster trebuiau să renunțe la toate bunurile private, iar bunurile aduse în falanster rămâneau proprietate comună. Admiterea de noi membri era precedată de o examinare exigentă.

Anabapțiștii au fost apreciați pentru hărnicia lor și de aceea nobilii moravieni au rezistat cererilor guvernului Austriei de a-i distruge. În cele din urmă datorită prigoanelor din anii 1547-1554 și mai târziu după ce în 1651 comunitățile lor au fost distruse de invaziile germanilor, turcilor și ale tătarilor mulți dintre ei au fost deportați în Răsărit iar alții au fugit în Transilvania, în jurul Sibiului, unde s-au menținut ca organizație până în 1762. Unii au plecat în Rusia, unde au existat în trei comunități. În cursul războiului 1939-45 unele din aceste comunități europene s-au refugiat în Paraguai, America de Sud. Se pare că aceste comunități s-au integrat în cadrul comunităților menonite, care erau mai numeroase în Rusia.

1.1.5 Origini ale Mișcării Baptiste

Bapțiștii nu au avut un întemeietor cum a fost Martin Luther, Ioan Calvin sau Wesley. John Smyth cel care a întemeiat prima biserică baptistă în Olanda nu a rămas Baptist până la sfârșit și Thomas Hewis care a devenit conducătorul bisericii din Anglia a murit la scurt timp după aceasta. Din acest motiv și datorită diversității care a existat încă de la început între grupări putem vorbi mai degrabă despre începuturi decât despre un început.

Există cel puțin trei opinii diferite care au fost propuse de către diverși istorici bapțiști cu privire la originea bapțiștilor. Una dintre opinii "cea îndrăzneată și optimistă" (susținută de către T. Crosby, G.H. Orchard, J.M. Cramp, W. Cathcart și J.T.Christian) susține că Bapțiștii pot să își descopere originile la începutul erei creștine. O altă poziție susține că Bapțiștii sunt moștenitori ai anabapțiștilor (D. Benedict, R. Cook, T. Armitage, A. Newmann, W. Rauschenbusch și I. Bunaciu). O a treia opinie susține că Bapțiștii originează în tradiția mișcărilor separatiste și dizidente din Marea Britanie (W.H. Whitsit, A.H. Strong, J.H. Shakespeare and B. R. White). Prima informație cu privire la existența Bapțiștilor este din Olanda unde un grup de dizidenți din Anglia s-au refugiat datorită persecuției.

1.1.6 Rădăcinile Bapțiștilor în Separatiștii din Anglia. Legătura cu Menoniții din Olanda

Începuturile mișcării separatiste din Anglia sunt legate de Robert Browne (1550-1633) care a înființat în anul 1581 la Norwich o biserică separatistă independentă care funcționa în case particulare. În anul 1580 el a publicat o lucrare intitulată: *Tratat pentru Reforma fără a întârzia pentru Anie*. În această lucrare el considera că biserica este un grup de credincioși legați de Hristos prin legământ. În anul 1587 Robert Browne a scris o altă lucrare intitulată "Patru cereri ale separării: Închinăciunea falsă, Slujirea falsă, Disciplina falsă și Membrălitătea falsă din Biserica Aglicană". Datorită persecuției Browne a fost nevoit să se refugieze în Olanda. Deși în final Browne s-a reîntors în biserica Anglicană, Separatismul a continuat să se dezvolte.

Browne a fost urmat de către Henry Barrow și John Greenwood care au dus mai departe cauza înaintașilor lor. În anul 1586 Henry Barrow și John Greenwood au fost închiși și apoi au fost executați în anul 1593. În timp ce erau la închisoare, în 1592 preotul anglican Francis Johnson a organizat biserica separatistă din Londra în anul 1592.

John Smyth (1570-1612) s-a născut în acest context. După ce a studiat la Cambridge a fost ordonat de către Episcopul Londrei ca preot în anul 1594. El a criticat aspru biserica Anglicană folosind un limbaj

dur. Pentru criticile aduse bisericii Anglicane, Smyth a fost închis de câteva ori.

În anul 1606 lui Smyth i s-a interzis să predice în biserica din localitatea în care locuia (Gainsborough în regiunea Midlands) în ciuda faptului că membrii bisericii îl rugau să vorbească ori de câte ori lipsea preotul. Smyth a părăsit biserica Anglicană și s-a atașat bisericii separatiste în care se afla Thomas Helwis. În urma expulzării din țară a Separatiștilor de către regele Iacob I grupul lui Smyth și Helwis s-a refugiat la Amsterdam, în Olanda unde au organizat o biserică separatistă engleză.

În Amsterdam gruparea a intrat în legătură cu Menonoții și au observat că aceștia practicau botezul pe baza mărturisirii credinței. În anul 1606 Smyth a ajuns la convingerea că botezul trebuie să fie aplicat numai credincioșilor care mărturisesc credința. Datorită acestei convingeri s-a hotărât desființarea bisericii. Aceasta a fost reînființat după ce Smyth s-a auto-botezat și apoi a botezat și alți 40. Acest botez a fost făcut prin stropire. Botezul lui Smyth a revoltat creștinii din tot spectrul de biserici protestante. B.R.White remarcă: "Când știrea s-a răspândit, a stârnit, așa cum Smyth trebuie să fi știut, un cor de oroare și șoc din toate părțile spectrului evanghelic de la Episcopali la Separatiști". În apărarea sa Smyth a afirmat că absența unei biserici adevărate făcea necesar un act radical cum a fost auto botezarea sa pentru a începe din nou biserica.

Smyth a publicat în anul 1608 un volum intitulat: "Deosebiri din bisericile separatiste". Aici el a vorbit despre: liturghie, închinăciune, rolul și scopul slujitorilor și suportul financiar al bisericilor. Smyth a insistat asupra: închinăciunii adevărate - care trebuie să fie din inimă și nu din cărți - rugăciunii, cântării psalmilor considerând că închinarea trebuie să fie caracterizată de spontaneitate. El era împotriva folosirii cărții de rugăciuni din Biserica Anglicană. În privința dărniceii Smyth considera că aceasta face parte din închinăciune și de aceea necredincioșii nu puteau participa. Cu privire la slujitorii bisericii, Smyth considera că există două categorii: Pastori și Diaconi.

Curând, datorită firii sale neliniștite Smyth a început să regrete că s-a auto-botezat și a căutat o afiliere cu Menoniții. Thomas Helwis împreună cu un grup mic de credincioși au continuat comunitatea formată din care l-au exclus pe Smyth (care a și murit în luna august 1612).

În aceste condiții s-a înființat prima biserică baptistă în limba engleză în Olanda. Helwys însoțit de o parte din membrii grupului au hotărât să se întoarcă în Anglia. În anul 1611 au întemeiat o biserică baptistă în Londra la Spitalfields. Această primă mișcare baptistă din Anglia a fost cunoscută sub numele de Bapțiști Generali.